

Olena Berestetska
*Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor at the Department of Economic Cybernetics
Ternopil Ivan Pului National Technical University*

Берестецька О.М.
*к.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики
Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-295-1-9>

MODEL OF DIGITAL SKILLS DEVELOPMENT IN UKRAINE

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК В УКРАЇНІ

Поширення інформаційних технологій в сучасному світі призводить до глобальних змін у нашому житті. З обережністю ми сприймаємо те, що деякі професії стають неактуальними, все частіше людей замінюють роботи зі штучним інтелектом, як, наприклад, в комунікаціях – чат – боти, у виробництві – налагоджуються лінії з промисловими та обслуговуваними роботами. З іншої сторони, це призведе до появи нових професій. Кожен працівник сьогодні повинен здобувати та розвивати нові навички, з якими він би міг влитися в цифрове суспільство і бути корисним для нього.

Спочатку світова пандемія COVID-19 показала людству важливість здатності орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею в час карантину, а війна 2022 року підтвердила те, що цифрові навички й уміння дозволяють людям використовувати електронні інструменти й сервіси для роботи, освіти, професійного та особистісного розвитку, знаходячись в безпечному місті чи місці, віддаленому від роботи чи навчання, чи, навіть, в іншій країні.

Розвиток цифрових технологій відкриває для України нове «вікно можливостей» і скористатися ними є серйозним викликом та важливим завданням українського суспільства [2, с. 5].

Цифрова компетентність є ключовою компетентністю в умовах четвертої промислової революції, для якої, як відомо, характерне таке явище як Промисловий Інтернет Речей: мережа комп'ютерів, що об'єднані з промисловими виробництвами. Наявність цієї мережі дозволяє віддалено керувати виробничими процесами та обмінюватися даними без безпосередньої участі людини [1, с. 184].

В структурі рамки цифрових компетентностей для громадян України, створеної у 2021 році, виділено 6 компонент, зміст яких узагальнено на рис. 1.

Згідно з Рамкою цифрових компетентностей громадян, в основі якої лежить європейська концептуально – еталонна модель цифрових компетентностей для громадян DigComp 2.1 The Digital Competence Framework for Citizens, кожна компонента цифрової компетентності має три рівні володіння цифровими навичками: базовий (A1, A2), середній (B1, B2) і високий (C1, C2).

Базовий рівень навичок характеризується вмінням використовувати найпростіші комп'ютерні програми та мобільні пристрої для простих операцій, пов'язаних із пошуком потрібної інформації, здійсненням покупок через інтернет і здатністю зробити розрахунок за товар картою та ін.

Середній рівень підтверджується вмінням працювати в програмах, виконувати складніші операції, вмінням здійснювати налаштування та реагувати на оновлення програмного забезпечення.

Вищий рівень цифрових навичок означає використовувати цифрові технології для реалізації власних потреб, надання допомоги іншим для реалізації їх запитів, створення онлайн-сервісів, здійснення пошуку даних, інформації та контенту в цифрових середовищах, оцінення технічних проблем під час роботи пристроїв й прийняття рішень щодо їх усунення та ін. [2, с. 22-50].

Компоненти цифрової компетенції	Зміст складових цифрової компетентності	
<i>Основи комп'ютерної грамотності</i>	використання комп'ютерів, програмного забезпечення та мобільних пристроїв	Інтернет
		онлайн застосунки
<i>Інформаційна грамотність та управління даними</i>	пошук інформації та збір даних	перевірка достовірності даних
		організація даних
		обробка даних
<i>Комунікація та взаємодія в цифровому суспільстві</i>	спілкування та взаємодія на відстані за допомогою цифрових пристроїв	соціальні мережі
		електронна пошта
		веб-сайт
<i>Створення цифрового контенту</i>	створення та публікування вмісту для спостереження	у формі тексту
		графічний дизайн
		програмування
<i>Безпека в цифровому середовищі</i>	безпечне використання цифрових пристроїв	захист персональних даних
		спрощення в користуванні пристроєм
<i>Вирішення проблем в цифровому середовищі</i>	вирішення технічних проблем цифрових пристроїв	створення більш доступного веб-порталу для користувачів
		навчання впродовж життя

Рис. 1. Компоненти цифрової компетентності та їх зміст

Джерело: узагальнено за [4]

Вважається, що важливими в даному аспекті є інформативні навички, які дають користувачу саме розуміння і вміння знайти потрібну інформацію для відповідного аналізу або для впорядкування даних, вміння сформулювати документ, зберегти та надіслати його. Завдяки цифровим навичкам користувач потрібний у всіх сферах та отримує ряд переваг, серед яких значна економія часу у своїй роботі, а також виникає бажання і потреба постійного розвитку у сфері цифровізації (рис. 2).

Отримати цифрові навички або ж вдосконалити їх сьогодні в Україні можна і в закладах вищої освіти, навчальні плани дисциплін більшості спеціальностей яких спрямовані на отримання цих навичок. Курси підвищення кваліфікації від Державної служби зайнятості, глобальних ініціатив та Міністерства цифрової трансформації України постійно представляють сучасні проекти для громадян, завдяки яким можна здобути цифрові навички безплатно.

Так, наприклад, метою проекту «Цифрова освіта» є навчити цифрової грамотності 6 млн українців за 3 роки. Проект має онлайн – складову – платформу, де розміщені безплатні курси з цифрової грамотності, і офлайн – складову – мережу партнерських хабів цифрової освіти по всій країні, де можна отримати доступ до інтернету та цифрових гаджетів [3].

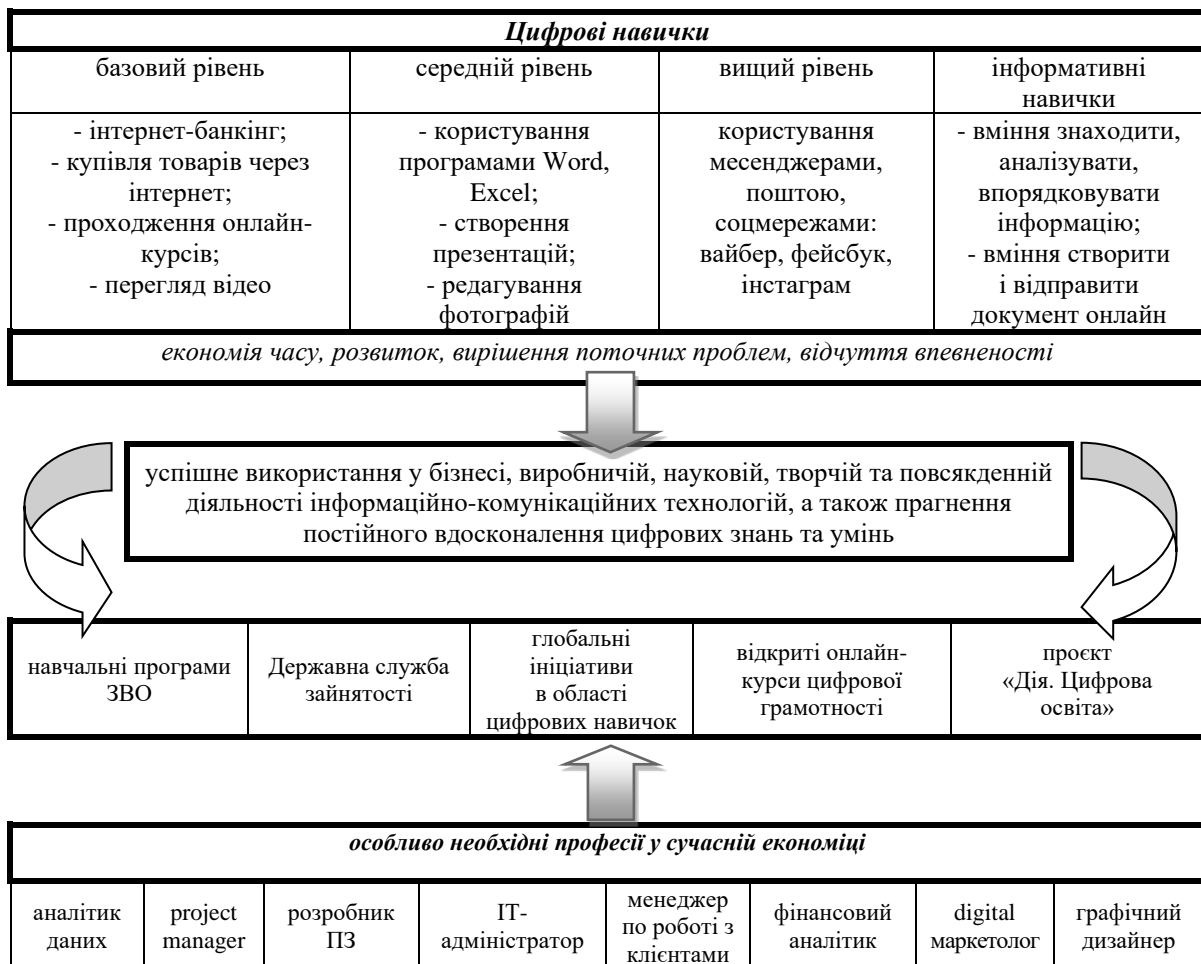

Рис. 2. Модель формування цифрових навичок в Україні

Таким чином, сучасний фахівець володіє сукупністю навичок, серед яких є місце цифровим. Він комунікабельний, вміє працювати в команді, креативно й критично мислить та реагує на виклики, вміє аналізувати дані, використовує програмне забезпечення, розробляє комп'ютерні програми, знається на цифровому дизайні та інформаційно-комунікаційних технологіях, постійно вдосконалюється.

Література:

1. Манаєнко І.М., Яценко А.М. Тенденції та перспективи четвертої промислової революції. Збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції «Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи». м. Київ, 2021. С. 184-185. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/230938>.
2. Опис рамки цифрової компетентності для громадян України. URL: https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/news_post/2021/3/mintsifra-oprilyudnyue-ramku-tsifrovoyi-kompetentnosti-dlya-gromadyan/OP%20ЦК.pdf.
3. Сайт Міністерства цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua/projects>.
4. Струтинська О.В. Цифрові навички і цифрова компетентність: зарубіжний досвід країн ЄС і перспективи для України. *Фізико-математична освіта*. 2020. Випуск 3(25). С. 94-102. DOI: <https://doi.org/10.31110/2413-1571-2020-025-3-015>. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/tsifrovi-navichki-i-tsifrova-kompetentnist-zarubizhnyi-dosvid-krayin-es-i-perspektivi-dlya-ukrayini>